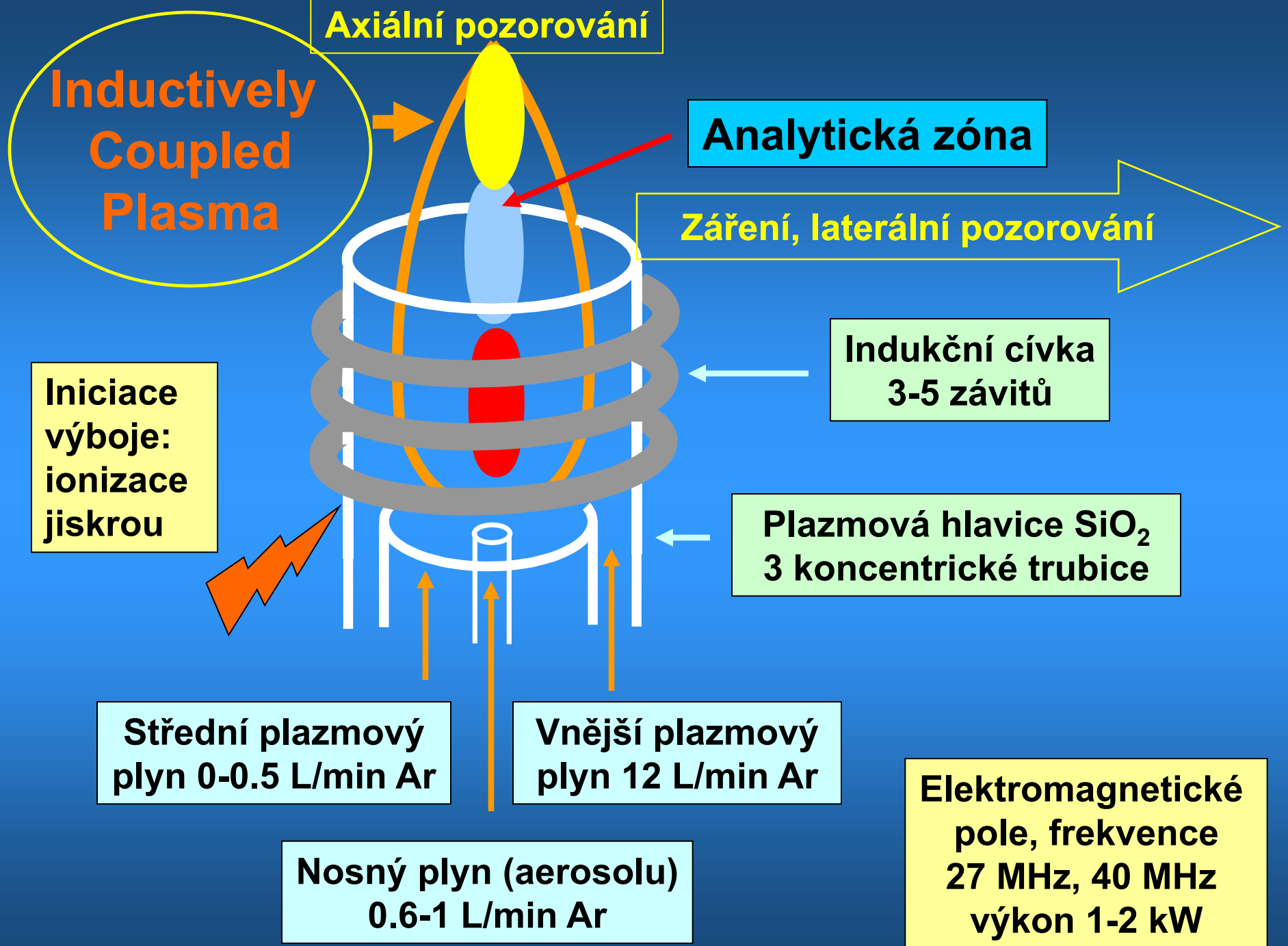

LA - ICP - OES/MS

Indukčně vázané plazma ICP

- Excitační zdroj pro atomovou emisní spektrometrii (ICP-AES), excitace M a M⁺
- Ionizační zdroj pro anorganickou hmotnostní spektrometrii (ICP-MS), 90%-ní ionizace: M⁺
- Atomizační prostředí pro atomovou fluorescenční spektrometrii (ICP-AFS), dokonalá atomizace

Axiální pozorování

Inductively Coupled Plasma

Analytická zóna

Záření, laterální pozorování

Iniciace výboje: ionizace jiskrou

Indukční cívka 3-5 závitů

Plazmová hlavice SiO₂ 3 koncentrické trubice

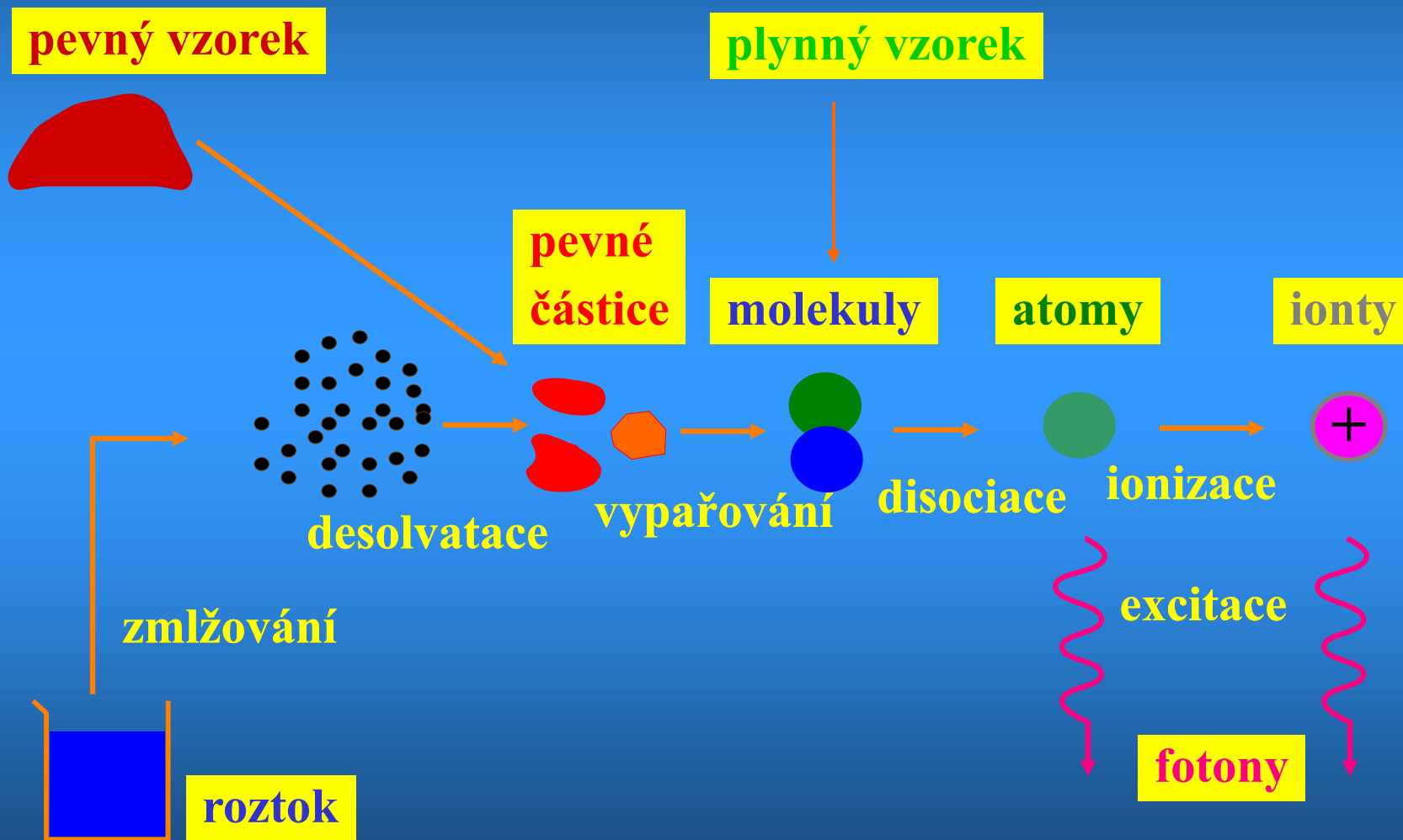
Střední plazmový plyn 0-0.5 L/min Ar

Vnější plazmový plyn 12 L/min Ar

Nosný plyn (aerosolu) 0.6-1 L/min Ar

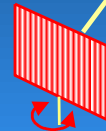
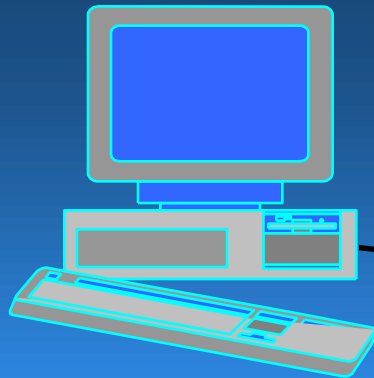
Elektromagnetické pole, frekvence 27 MHz, 40 MHz výkon 1-2 kW

Tvorba analytického signálu v AES

ICP-AES

Sběr a zpracování dat
Detektor (PMT)

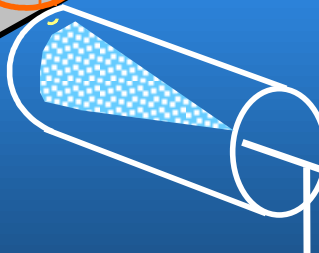
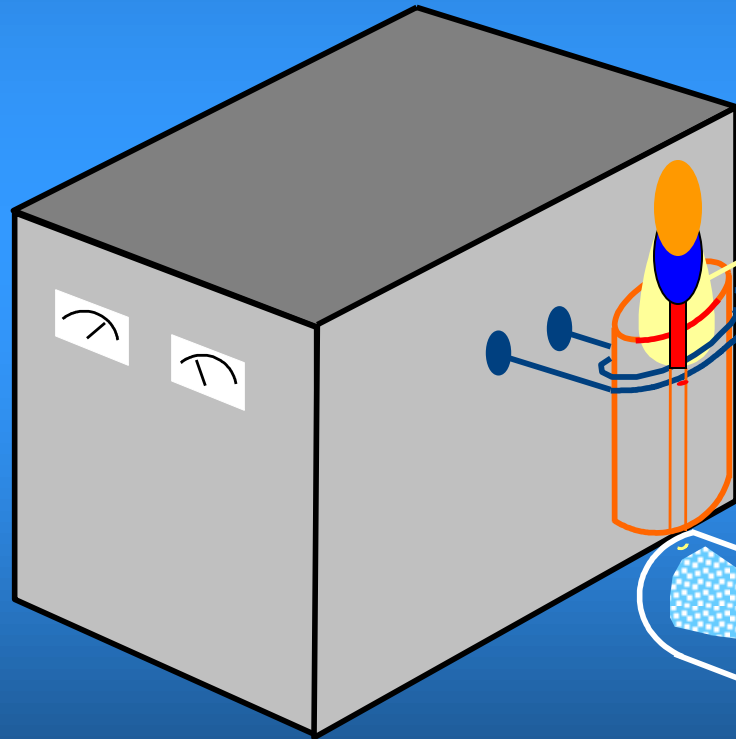

Spektrální přístroj
(monochromátor)

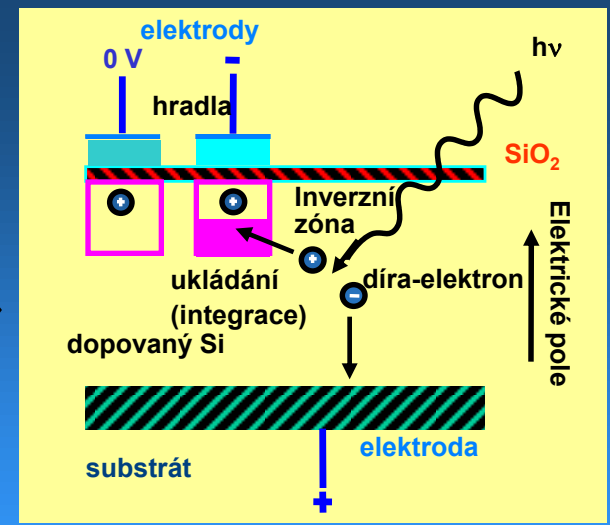
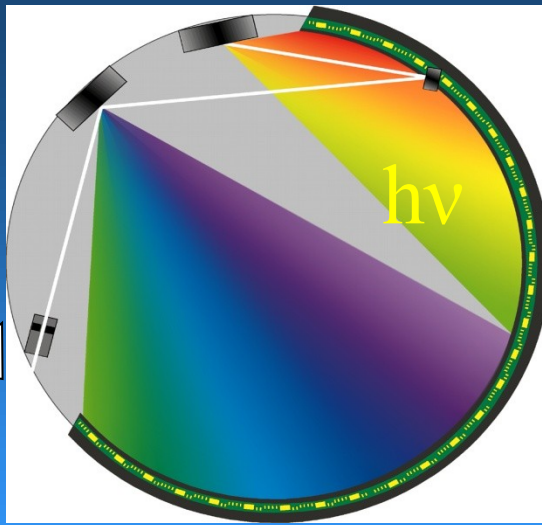
Zdroj ICP

Zavádění vzorku
zmlžovač

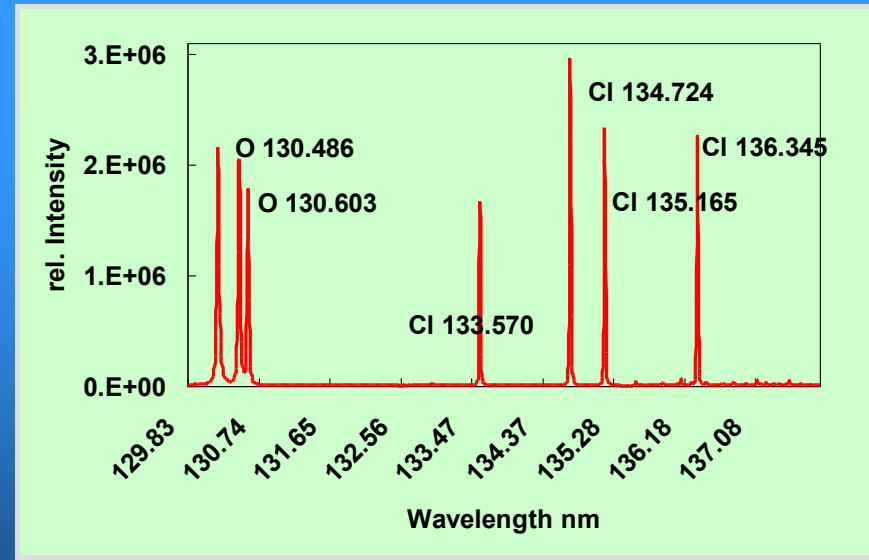
Vysokofrekvenční generátor

ICP

CCD

čárové atomové spektrum prvku

polychromátor

aerosol

nosný Ar

zmlžovač

roztok vzorku

Použití laseru pro analýzu pevných vzorků

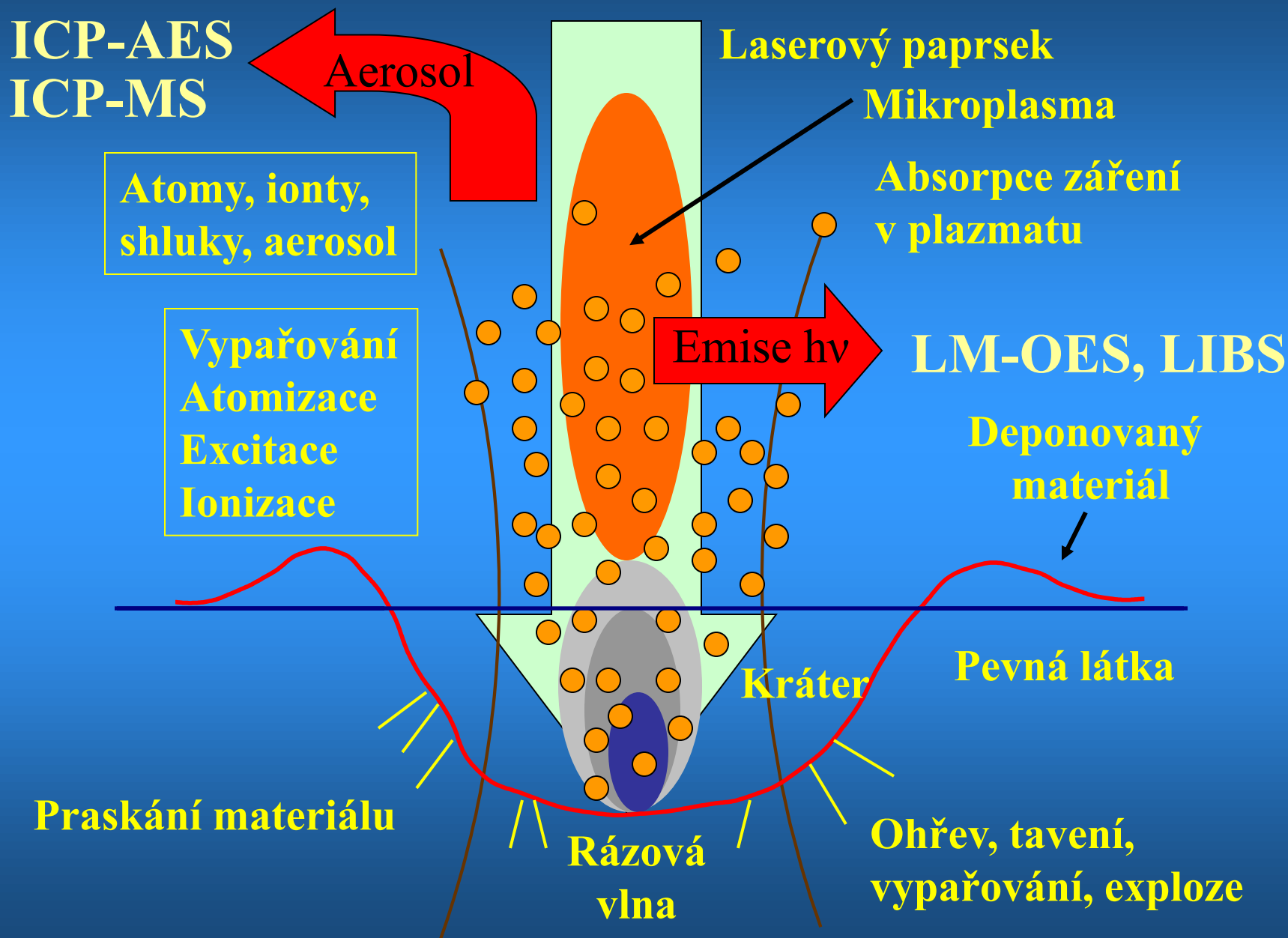
- Důvody

- ☞ Eliminace rozkladu pevných vzorků pro ICP
- ☞ Eliminace vody a kyselin (zdroj spektrálních interferencí v ICP-MS)
- ☞ Lokální analýza, mikroanalýza

- Parametry používaných laserů

- ☞ Pulsní (4-7 ns), 10 mJ-1 J, 10-100Hz, $d = 5\mu\text{m}$ až 1 mm, $10^9\text{W}/\text{cm}^2$
- ☞ Pevnolátkové (Nd:YAG, 1064 nm, 266 nm, 213 nm; exciplexové XeF* 351 nm, KrF* 248 nm, ArF*193 nm)

Interakce laserového záření se vzorkem

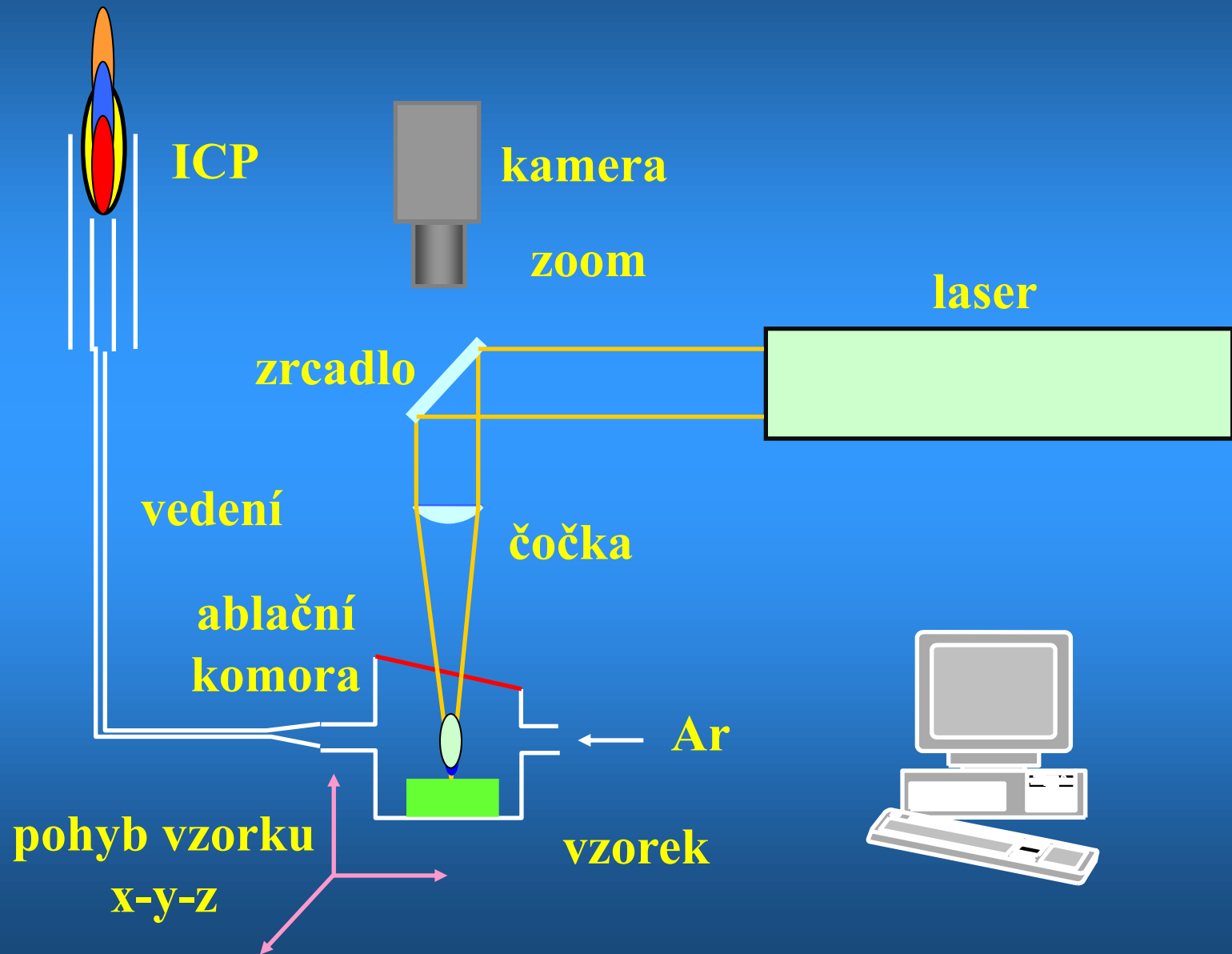

Spojení laserové ablace (LA) s technikami AES a MS

- LA –ICP- AES, atomová emisní spektrometrie s indukčně vázaným plazmatem a laserovou ablací
- LA-ICP-MS, hmotnostní spektrometrie s indukčně vázaným plazmatem a laserovou ablací
- Atomová emisní spektrometrie v laserem indukovaném plazmatu LIP-AES, LIPS, LIBS

Instrumentace LA-ICP spektrometrie

Studované parametry LA

- Vlnová délka laserového záření.
- Energie laserového pulsu.
- Zaostření paprsku.
- Frekvence pulsů laseru.
- Tvar dráhy a rychlost pohybu vzorku při ablaci.
- Objem ablační komory.
- Složení nosného plynu

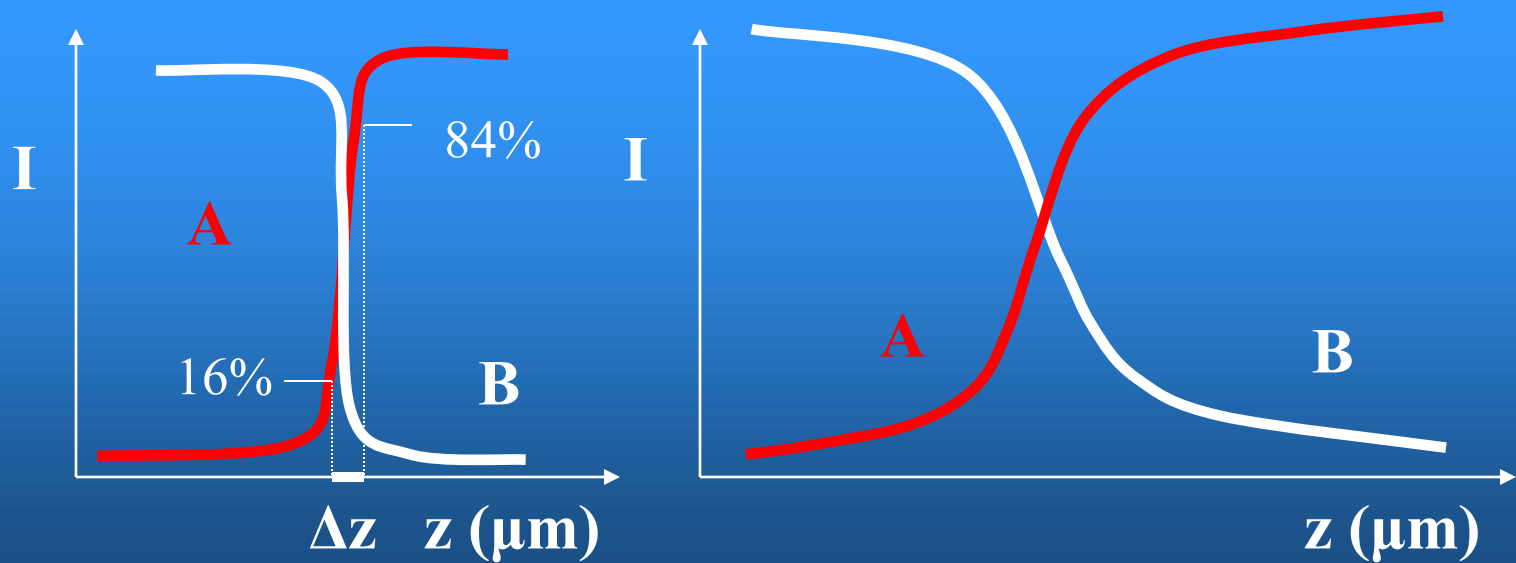
Využití laserové ablace ve spojení s ICP spektrometrií

- Analýza povrchů a povlaků: lokální analýza, mikroanalýza, plošné mapování (analýza mineralogických výbrusů, nehomogenit v ocelích)
- Stanovení průměrného složení (bulk analysis)
  - ✓ Materiály elektricky vodivé i nevodivé
  - ✓ Kompaktní materiály (ocel, slitiny, sklo, keramika)
  - ✓ Práškové materiály (lisované tablety nebo vytavená skla, např. s Li-boraxem)
- Pořizování hloubkových koncentračních profilů, analýza inkluzí v minerálech

Analýza hloubkových koncentračních profilů

Vrstvy $z = XX \text{ nm}$ až $XX \text{ }\mu\text{m}$ (např. elektrodepozice, žárové nástřiky, napařování...).

Rozhraní: ostré nebo difusní, požadováno hloubkové rozlišení.

Trendy výzkumu LA

- Využití vlnových délek v UV oblasti (ArF* 193 nm, Nd:YAG 5. harmonická 213 nm)
- Studium interakce piko- a femtosekundových laserů
- Snahy o modifikování profilu laserového paprsku s cílem homogenního rozdělení energie v průřezu svazku
- Studium zdrojů frakcionace prvků
- „Single-shot analysis“, akvizice dat, ICP-TOFMS
- Hlubkové profily

LA-ICP-AES pevných vzorků

- Pracovní parametry pulsního laseru Nd:YAG
- Vliv složení nosného plynu v LA-ICP-ES
- Porovnávací prvek v LA-ICP-AES
- Možnosti využití jiskry indukované v atmosféře Ar infračerveným laserem pro LA-ICP-AES
- Vztah mezi akustickým signálem vyvolaným laserovou ablací a optickým signálem v ICP
- Metody analýzy geologických vzorků, půd, skla, resistantní keramiky, oceli a slitin
- Možnosti a omezení Nd:YAG laseru pro pořizování hloubkových profilů vrstev. materiálů

Perspektivní výzkumné směry

- ICP-MS s laserová ablací
  - ☞ lokální analýza a mikroanalýza geolog. materiálů: izotopová analýza, datování, stopová analýza zrn
  - ☞ hloubkové koncentrační profily povlaků: pokovení, resistantní keramika, vrstevnaté materiály
  - ☞ stopová analýza práškových materiálů: ŽP (půdy)
- ICP-MS ultrastopová analýza velmi čistých látek